

**TUSSENRAPPORTAGE EN IDEEONTWIKKELING: MEETINGPOINT ALS CENTRUM
VOOR INNOVATIEF VAKMANSCHAP VOOR DE BOOMKWEKERIJ**

Auteur: Wim de Jong (PPO)

Maart 2013, Wageningen UR.

Aanleiding

Een initiatief van : GREENPORT BOSKOOP EN OMSTREKEN

In 2012 is in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ) in de greenportregio's Venlo, Rivierengebied (Betuwse Bloem), Westland/Lansingerland, Boskoop, Aalsmeer, Duin- en Kuststreek en Noord-Holland Noord de ontwikkeling van nieuwe kennisstructuren t.b.v. de groene sector gemonitord. De resultaten van deze monitor zijn basiselementen voor een landelijke aanpak op basis van de "Gouden Driehoek".

Naast het monitoren en evalueren (M&E) zijn er in een aantal van de bovengenoemde regio's acties uitgevoerd om daarmee de betreffende regio te ondersteunen. Er is vooral gewerkt aan het verbinden van de visie aan de impact voor de werkvloer. In Greenport Boskoop en Omstreken is de ondersteuning van de Human Capital Agenda (HCA) Tuinbouw en Uitgangsmaterialen (T&U) als een speerpunt gekozen. Een van de specifieke elementen van de HCA is de uitrol van de business case 'Centrum voor Innovatief Vakmanschap Tuinbouw en Uitgangsmateriaal ('Greenport Talent Centre') (CIV)'. Die aanpak beoogt competenties te verdiepen en te verbreden door kennis, (vak)vaardigheden, (algemene) vaardigheden, persoonlijke kwaliteiten en context te verbinden. Daarbij wordt specifieke input van het bedrijfsleven gevraagd als aanvulling en versterking van de opleidingscentra.

Bij de uitvoering wordt landelijk samengewerkt, door AOC's, ROC's, HBO (Centra of Experience i.o.) en soms met VMBO-instellingen (vakcolleges). Een goede regionale, nationale en internationale verbinding is daarmee geborgd. Er wordt bij de uitvoering in de regio geanticipeerd op de specifieke ontwikkelingen in de sector.

Greenport Boskoop neemt (als vooralsnog enige boomkwekerijpartner) deel aan het ontwikkelen van het CIV. De regio ambiert een meetingpoint voor de boomkwekerij te zijn en bij te dragen aan de gekozen prioritaire thema's van leerstofontwikkeling. De feitelijke verbinding is geïnitieerd door het team van Kennis & Innovatie Impuls (KII), een mede door EFRO-subsidie gefinancierd project t.b.v. het boomkwekerijcluster in de regio.

Het onderzoeksthema Kennis (vanaf 2013 betiteld Methodieken Kennisoverdracht T&U) heeft deze ontwikkeling in 2012 ondersteund door met de KII de mogelijkheden voor een landelijke uitrol voor de boomkwekerij te doordenken en te verbinden met een meetingpoint boomkwekerij in Boskoop. Het cluster deed haar actieonderzoek op het snijvlak van kennis en innovatie met de HCA T&U en werkte daarbij samen met kennisinstellingen (Wellantcollege, DLV-plant, WUR PPO en WUR-LEI, private ondernemers en overheden. (Gemeentes, Kamer van Koophandel en Regionaal Platform Arbeid)

Omgevingsanalyse kennisstructuur Greenport Boskoop

Het groene kennissysteem verandert. Voor wat betreft OCW belangen (algemene vaardigheden) is dat gestructureerd en geïnstitutionaliseerd. Voor de specifieke groene opleidingen wordt vanuit EZ ook gestuurd op basis van topsectorenbeleid (Tuinbouw en Uitgangsmaterialen en Agro en Food en eventuele crossings met andere topsectoren) en de Human Capital Agenda (HCA). De werking van topsectoren is innovatiegericht. Van de kennisinstellingen wordt doorwerking en pro-activiteit verwacht t.b.v. het initiële onderwijs in samenspraak met het bedrijfsleven. Van de onderwijsinstelling wordt gevraagd dat zij zich behalve als OCW conform opleider, ook manifesteert als kennisinstelling. In de Greenportregio Boskoop en Omstreken is het Wellantcollege de logische partner (meer specifiek: MBO-vestiging Gouda, VMBO-vestigingen in Alphen en Boskoop).

De ontwikkeling van de Centra voor Innovatief vakmanschap zal zich manifesteren in de regio vanuit een meetingpoint. Het project Kennis & Innovatie Impuls (i.c. DLV-Plant, WUR-PPO, maar ook de LTO-vakgroep Boomkwekerij e.a.) ondersteunen deze ontwikkeling door mee te denken bij de ontwikkeling van het CIV meetingpoint en als kennisleverancier bij thematische leerstofontwikkeling t.b.v. het boomkwekerijcluster en te faciliteren bij het leren op de werkvloer.

De groene onderwijsinstellingen hebben een kennisbasis in de Groene Kennis Coöperatie (GKC). Het is aan de instellingen hoe de doorwerking in de school plaatsvindt en of de aanpak financieel haalbaar is. De

boomkwekerij is al langdurig betrokken bij deze ontwikkelingen en is zichtbaar via www.groenweb.nl en www.kennisinnovatieimpuls.nl. De ervaring en het netwerk blijkt effectief om de lijn tussen bedrijven en onderwijs kort te houden en toe te passen op het leren in de regio. Daarbij ontstaat als vanzelf ook de transitie naar regioleren.

Door de GKC is het post-initieel leren in bedrijven geborgd in het programma Leven Lang Leren. Ook het AGRO Opleidingshuis en Aequor zijn daarin betrokken. Via het onderzoeksprogramma Kennis (BO) zijn directe lijnen vanuit de KII over de intenties van het programma Leven Lang Leren ontstaan. Wederzijds is kennis en ervaring uitgewisseld en is voorgesteld aan het Programma Leven Lang Leren om een regionale pilot te mogen uitvoeren op basis van de hierna te bespreken Masterclasses.

Medio februari 2013 zijn de contouren geschetst voor de meerjarenafspraken 2014-2015 van de GKC met het Ministerie van EZ. De doorwerking naar de instellingen was begin maart 2013 nog niet geconcretiseerd.

Bij de regio Boskoop (i.c. de per 2014 nieuw te vormen gemeente Alphen a/d Rijn) en bij het georganiseerde bedrijfsleven (i.c. de Kring Boskoop) is er aandacht voor Sociale Innovatie. Concreet is er een ontwikkeling dat medewerkers vaker zelf de regie moeten nemen bij de ontwikkeltrajecten voor employability in de regio, het bewustzijn bij ondernemers dat slim werkgeverschap een toekomstige sleutelcompetentie van ondernemers/bedrijven is, en het bewustzijn dat de losse schil van productiemedewerkers ook ruimte zou moeten kunnen bieden aan onvrijwillig werklozen. De gemeente neemt daarbij een faciliterende positie in. De verschillende belangen zijn politiek (prioritair) op de kaart gezet in het economisch cluster Greenport en t.a.v. het sociaal beleid van de gemeente.

Ten behoeve van de KII is het stakeholdermanagement opgepakt bij de planning en doorwerking van regioleren voor de groene sector met de Gemeente, het Regionaal Platform Arbeid, de onderwijsinstellingen (specifiek Wellantcollege en de Praktijkschool Alphen) en de ondernemers uit het boomkwekerijcluster. Hierbij wordt ook kennis en ervaring uit andere regio's gedeeld.

Er is contact gelegd met de grootste (sectorale) werkgever in de regio (AB Zuid Holland). Het is de intentie om met hen en andere personele dienstverleners ideeën uit te werken en te realiseren. Die uitwerking voorziet in transparantie en vindbaarheid van vraag en aanbod van werkcapaciteit, proactieve ontwikkeling van competenties voor employability in de regio en functiegerichte leermogelijkheden.

Lopende ontwikkelingen en toekomstige aanpak

Er verandert veel in de sociale omgeving rond steunmaatregelen en de overheveling van taken van rijks- naar de regionale overheden en t.a.v. de rol die het UWV daarin heeft. Deze transitie is een aanleiding voor Sociale Innovatie en vraagt herijking van bestaande werkwijzen en inspanningen. De Greenportactiviteit is in de nieuw te ontwikkelen gemeente Alphen a/d Rijn (samenvoeging van Alphen, Boskoop en Rijnwoude) een economisch speerpunt. Sociale innovatie is dat ook. Vanuit het ondernemers/werkplein is aan KII gevraagd te onderzoeken of gezamenlijke planvorming mogelijk is. Het opstellen van een stakeholderanalyse zal daarvoor een eerste actie zijn.

Ervaringen in de Gemeente Zoetermeer hebben geleerd dat het geven van een keurmerk voor sociaal verantwoord ondernemen bedrijven stimuleert om anders naar de arbeidsmarkt en inzetbaarheid van mensen te kijken. Bedrijven met geformuleerd HR beleid zijn daarin meestal de voortrekkers.

De klankbordgroep 'leren en arbeidsmarkt' van de Kennis en Innovatie Impuls Greenport Boskoop wil prioritair de (groene) onderwijsinstellingen benutten om het leren voor functies in de boomkwekerij in te richten.

Het onderzoeksprogramma Methodieken Kennisoverdracht heeft hierbij de rol en positie als sparringpartner bij ideevorming en spiegelt daarbij vanuit de HCA-aanpak. Zij realiseert voor dit onderdeel ook een impactmeting waarbij de methodiek ook een bruikbaar is in de andere Greenportregio's.

De GKC-programmaleiders, de Vakgroep Boomkwekerij van de LTO (w.o. beleidsmedewerkers en de scholingsconsulent), AB Zuid-Holland en de stichting Bedrijfsleven Greenport Boskoop, Regionaal Platform Arbeid e.a. zijn gelinkt aan het netwerk en willen bijdragen aan sterke en doordachte plannen. Eind maart 2013 organiseren zij hierover een eerste overleg.

Op basis van haar positie in het boomkwekerijnetwerk lijkt het mogelijk om vanuit het partnership van de Kennis en Innovatie Impuls ervaringen met de Masterclasses en inzichten over reguleren te delen met de andere boomkwekerijcentra (Zundert/Midden Brabant, Venlo, Opheusden. De CIV structuur (meetingpoint en thema's) zal daarvoor als kader gebruikt worden .

Ambitie:

Een kennissysteem dat effectief en efficiënt voorziet in de behoeften voor de toekomstige arbeidsmarkt in de regio met focus op het cluster boomkwekerij. Een nevensgeschikte doelstelling is het delen van de ervaringen met de andere boomkwekerijcentra.

Aandachtsvelden

- Sociale innovatie op regionaal niveau. Inzicht in relaties met de economische belangen van de regio.
- Samenhang met andere economische clusters in de regio. Faciliterende rol van gemeente
- Van onderwijsinstellingen naar kennisinstelling.

Doel

Het initiëren van een regionaal leersysteem ((post)initieel leren) vormgegeven in o.a. Masterclasses en initieel onderwijs dat is aangehaakt op het CIV/CoE en dat adequaat voorziet in de behoeften van de regionale arbeidsmarkt en aansluit op de landelijke en internationale visie. Die visie sluit aan op de topsectoren en HCA (rijksbeleid met sturing vanuit bedrijfsleven).De monitor/evaluatie structuur spiegelt de mate waarin dat feitelijk gebeurt.

Werkwijze:

Inhoudelijk: Doorgaande leerlijn van niveau 1 (praktijkonderwijs) t/m 10 (HBO Master) in een beroepscontext. (focus: employability in de regio en duurzame economische ontwikkeling van bedrijven).

Procesmatig: Platform met Bestuurlijke vertegenwoordiging ondernemers, kennisinstellingen en regionale overheden (incl. UWV, RPA, KvK).

Organiseren van randvoorwaarden in de regio Greenport Boskoop en Omstreken (focus bomkwekerij):

1. Het systeem voorziet in transparant inzicht (HCA ECO system) voor medewerkers, ondernemers, bemiddelaars en overheden t.a.v. leeraanbod en arbeidsvraag en –aanbod.
2. Stakeholder- en verwachtingenmanagement wordt georganiseerd vanuit K&I.
3. Effectief gebruik (gebaseerd op outcome) van bestaande onderwijsinstellingen en Wellantcollege in het bijzonder (gericht op het cluster boomkwekerij en werkend vanuit een meetingpoint).
4. Aanvullende mogelijkheden voor specifieke beroepscompetenties (toetsbaar d.m.v. competentiescan Aequor) op basis van certificerend (door de beroepsgroep gevraagd, maar verankerd en toetsbaar door een onderwijsinstelling) leren.
5. Op specifieke thema's (bewijslast: deelname certificaten) worden workshops aangeboden door deskundigen vanuit bedrijven.
6. Op basis van samenhang een koepel (bestaat al voor Midden Holland en Rijnland) organiseren die de continuïteit borgt met partners.

De uitwerking/realisatie in de regio:

- Ad 1: Organiseren certificerend onderwijs gebeurt t.a.v. Plant door Wellantcollege Gouda. Focus daarbij op productie, techniek en business.
- Ad 3: Organiseren Masterclasses in de driehoek WUR/DLV/Wellantcollege (inhoud kan ook door derden partners worden ingebracht). Stuurgroep vanuit het bedrijfsleven met participatie partners. Dit consortium kan ook de uitrol naar andere teeltcentra voor de boomkwekerij organiseren.
- Ad 4: Organiseren workshops vanuit de driehoek K&I, Studieclub en Greenport.
- Bewust werken met top down visie trajecten en bottom up uitvoering. De match tussen beiden wordt door de procesbegeleider vanuit K&I gemaakt. Er zijn contacten met de boomkwekerijcentra in Brabant, Rivierenland, en Limburg en de Vakgroep Boomkwekerij van LTO over een landelijke aanpak.

- Met ABR gemeenten wordt voor augustus 2013 een ontwikkel traject sociale innovatie ingericht gebaseerd op bovenstaande aanpak. Dit met betrokkenheid van KII partners, AB en Rollover onderwijs (de laatste vooral ten behoeve van de ondersteuning van een effectief leermodel).

Gewenste landelijke verbinding:

- Meetingpoint Boskoop (CIV boomkwekerij) leading partner Wellantcollege en INHolland/HAS Den Bosch (=link met Center of Expertise).
- Verbinding via thema's met aanspreekpunten/onderwijsinstellingen in Venlo (Citaverde College), Rivierenland, Zundert/Midden Brabant (key partners, Helicon Opleidingen Prinsentuin College, 4 HBO instellingen).
- Steunpunten/betrokkenheid bij andere concentratiegebieden (AOC Oost en Groene Welle e.a.).
- Bestuurlijk overtuiging realiseren om op individuele leerbuidels voor werknemers te organiseren via LTO open teelten het AGRO opleidingshuis/Colland.
- Monitor/evaluatie via BO.28 voor de duur van de EFRO programma's per regio (Boskoop, Rivierenland, Venlo).